

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Sermones prestantissimi viri Roberti de Latio: ordinis
Minoru[m] sacre theologie professoris: pontificis
Aquinatis**

Caracciolo, Roberto

Lugd., Anno d[omi]ni. M.ccccxiiij. vi. no.Maij.

Feria tertia: de detractio[n]is vitio: Sermo. Iviij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70607)

Feria. III. post do. in passiōe. Sermo LVII

Prima dicitur propositio flagellatio.
Secunda charitatiua oppositio.
Tertia diabolica assimilatio.

¶ Prima mala conditio inuidie dicitur propositio flagellatio. Est vtrius officium et flagellare et affligere proprium subiectum. Propterea Iherosolymus in libro differentiarum ait: Inuidus animo medullit estuas a semetipso liuoris proprii semper erigit penas. et Hieronymus ad Heliam de fictis amicis exclamat dicens: O inuidia primum tui mordax. et Socrates dicebat: Etiam inuidi in omnibus ciuitatibus oculos et aures habent ut de omnibus profectibus torquerent. Quot enim sunt hominum felicium gaudia: tot sunt inuidorum gemitus. et Boetius. Inuidia seculi non inuenere tyranni. Maius tormentum. ¶ Secunda mala conditio inuidie dicitur charitatiua oppositio. Opponit siquidem charitati primum. Illa tamen charitate docent nos sancti: et ipse sanctus spiritus ipse Iesus. In Paulus I. Cor. xiiij. ait: Sectamini charitate. et xvj. c. ait: Omnia operamini in charitate fiant. et Epistolam. iij. In charitate radicati et fundati. Et. iij. c. In charitate crescamus. et v. c. Estote imitatores dei sicut filij charissimi: et ambulate in dilectione sicut et ipse dilexit nos. et ad Col. iij. Supra omnia charitate habentes. et s. Job. iij. Qui non diligit fratrem suum manet in morte. Et ipse Iesus Job. xij. Mandatum nouum do vobis ut diligatis inuicem. Et ibidem. In hoc cognoscent omnes quod mei discipuli estis: si dilectionem habueritis ad inuicem. Aduerteter igitur spirituales confiderent hi qui per penitentiam se affligunt: cogitent religionem quam seculum derelinquunt ut deo seruiant: quantum malum sit inuidia: que cum charitate stare non potest. Ipsi equidem sola venenum est cuiuscumque alterius boni: quod ut inquit Augustinus super Job. Dilectio sola discernit inter filios dei et filios diaboli. Signent se omnes signo crucis: baptizent: cantent omnes alleluia: intrant ecclesias: impleant parietes basilicarum: non discernunt filij dei a filiis diaboli nisi charitate. Magnam iudicium: magna dis-

cretio. Quicquid vis habeas si non habes charitate nihil habes. Alias virtutes si non habes: hanc habe et legem implesti. Nec Augustinus. ¶ Tertia mala conditio inuidie dicitur diabolica assimilatio. Ipsa siquidem assimilat homines malignis spiritibus. Nam quid est alterius inuidere felicitati quam diaboli officium exercere. Iohannes ipse inuidis pharisaeis Iohan. viij. ait: Vos ex patre diabolo estis. Nos vero cum remus esse filij dei: omnem inuidiam a cordibus nostris expellentes: ut sic valeamus in hoc seculo acquirere dei gratiam: et in futuro sempiternam gloriam: in qua vivit et regnat ipse benedictus deus per infinita secula seculorum. Amen.

¶ Feria tertia post dominicam in passiōe: de peccato detractionis a quo abstinere debent qui veram penitentiam deoque acceptam agere volunt. Sermo. lvij.

Nidam em dice

bant quod bonus est: alij autem non: sed seducunt turbas. Scribunt hec verba Job. viij. et in euangelio hodierno. Loquitur unusquisque de altero sicut ei afficitur: ita quod qui diligit non saturatur laudibus: qui vero inuidet aut odit: libenter detrahit et vituperat. Propterea pharisaei inuidetes christo sequacesque sui causa detractionum moribus sibi lacerabant. Nec potuit piissimus Iesus vitare oblocutorum detes quoniam perit in hodierno euangelio: publice a multis accusatus est et notatus peccator: et male. Ista namque solet esse pessima inuidorum conditio ut omnia in mala parte interpretentur et trahant ac de omnibus male dicant: Venit inquit christus Mat. xj. Iohannes baptista non manducas nec bibes: et dicunt demonium habere. Venit filius hominis manducas et bibes: et dicunt ecce homo vorax potator: vini. Lixio detractionis apostolus quod plures minimum peccatum esse reputet: id in hoc sermone de ipsa aliquid diffusam ostendentes: quantum expediat penitentibus a talivitiis penitentibus abstinere: de quod tria mysteria principalia erunt declaranda

Feria. III. post dominicam in passione.

Primum dicitur: malignatio.

Secundum modificatio.

Tertium offensio.

Quod maligna sit detractio: tum respectu
detractis: tum respectu generalitatis: tum
etiam respectu crudelitatis. Caplin. f.

Quoniam in mysterio declarandum
de detractioe dicitur malignas
tio. Est siquidem peccatum hoc satis
malignum: quod triplici ratione.

Primo ratione detractis.

Secundo ratione generalitatis.

Tertio ratione crudelitatis.

Primo ratione detractis. Contrariatur si
quidem fame: quod ut inquit Alexander. in. ij. sum-
me. preciosissima est omnium bonorum temporalium.
Et hoc expressum dicitur sapiens Proverb.
xij. Melius est nomen bonum quam divitie
multe. et Ecclesi. xlv. Curam habere de bono
nomen. et Augustinus id persuadebat. xij. q. f. in. c.
nolo. di. Qui perfidens perficitur: famam ne-
gligit crudelis est. Est ergo fama precio-
sa corona omnium hominum: siue maiorum: siue
minorum: siue dominorum: siue civium: siue plato-
rum: siue subditorum: siue secularium: siue re-
ligiosorum: siue virorum: siue mulierum. Fame
itaque gradus omnes nitore suo venustat at-
que decorat. Cum ergo detractio hanc ipsum
gnet non dicitur peccatum leve censeri. Propterea
ab Alexander. vbi. s. q. c. lvi. me. f. sic diffinit.
Detractio est aliene fame per occultaver-
ba demigratio. Notandum tamen quod est tria
interdetractis: dicitur: improperium: susur-
ratione: et detractio. Detractio hinc
Tho. ij. q. lxxij. ar. f. c. est expressio defe-
ctus alterius: coram eo per verba ad ipsum deho-
norandum. Et si fiat animo corrigendi nullum
est peccatum: quod etiam et scripti hoc fecerunt. Ubi
Luc. xliij. Christus dicit discipulis euntibus
in emaus. O stultum et tardi corde ad creden-
dum etc. Et Mat. xv. dicit pharisaeis.
Hypocrite. bene prophetavit de vobis
Esa. et Paulus ad Gal. iij. O insensati gal-
late quis vos fascinavit non obedire veri-
tati. Si non contumelia fiat animo solaciandi
aut nullum peccatum: aut veniale est. dum mo-
do fiat discrete: quod ludus noxius est in
culpa in proemio sfort. circa finem. ff. ad

laq. l. i. na. ludo. Et est de sumpt. c. l.
de homici. c. continebat. Si autem contumelia
fiat animo iniuriandi: quod est charitate est
peccatum est mortale. Et hoc Mat. v. ipse
dixit: Qui dixerit fratri suo fatuetas
erit gehene ignis. Est etiam contumelia cum
refert defectus culpe: siue defectus illi
sit secundum veritatem siue non: in vituperium
cuius. Contumelia est cum refert defectus
ture vel pene ut quod diceret ceco. O cecus
et surdo. O surde et claudo. O claudus
aio iniuriandi. Et sic. f. Reg. f. Generatus
quod multos habebat filios: amittit illos:
quod improperabat ane: quod sterilis erat. Im-
properium etiam est cum refert alicui bonum
cui sibi collatum ad ipsum profundum. Et
de hoc sapiens Ecclesi. xlv. ait: Cum dederis
ne improperes: sed imiteris deum. et etc.
Datum insipientis non erit tibi utile: oculi
emulorum septemplexes sunt. Erigua dicitur
et iusta improperabit. In circo. Seci. l. i.
de beneficis. ait: Qui dedit beneficium
ceat: narret quod accepit. Ista tamen quod
munit unum per alio. Susurratio est cum
refert malum de alio in eius absentia ut po-
nat in discordia cum proximis suis. Et hoc
hac plene dicitur est in sermone de discor-
dia. Detractio vero est cum dicitur malum de
alio in absentia eius ut sua fama demig-
tur. Et ut inquit Tho. ij. q. lxxij. ar. f. c.
Susurratio et detractio differunt in ma-
teria et forma: sed differunt in fine: quod ma-
teria tam susurratio est detractio est
malum proximi: forma vero est dicere illud
absentia eius. Sed finis susurratio est
discordia: finis vero detractio est infami-
mia. O quot docti propter detractioes
credunt indocti: Quot regines crederentur
corrupte. Quot vidue continentur
caste luxuriose credunt et vane. Quot
penitentes hypocrite. Quot domini iustitiam
amatores tyranni. Quot denique boni re-
putant mali. Ideo ait Ambrosius. Celerat-
iores sunt fures qui diripiunt bona iustorum
quam detractores qui lacerant famam nostrorum.
Secunda ratio ostendens malignitatem det-
ractionis vocat generalitas. Sunt namque
multa peccata que etiam committantur non in

locis: nec of tpe: nec ab oibus psonis.
 Vitium aut detractionis nullū excipit lo-
 cū: nullū tps: nullāq; personā. Hic est
 q glo. sup illis vrbis Prouer. xiiij. Cū
 detrahētib; ne cōmifcearis ait: Propf
 hoc vitium p̄dicitat fere totū gen; hūanū
 Et Hiero. ad Celantiā. raro inuenies
 qui ita rephēfibile velit exhibere vitam
 suā vt nō libēter rephēndat alienam.
 Tertia rō oīdēs malignitatē detra-
 ctionis b; crudelitas. Est em̄ pctm̄ hoc
 fatis crudele. p̄pterea d; .vi. q. f. c. sum-
 ma iniquitas. Sūma iniquitas est fra-
 tres detrahēre et accusare: q; oīs q; de-
 trahit fratri suo homicida est. Qd̄ itel;
 ligēdū est p̄ quādā similitudinē: q; si
 cut homicida extinguit primi corpus:
 ita fama detractor. Ex hoc cōparatur
 leoni deuoranti humanas carnes. Tū
 Ezech. xii. d;: Leo factus est: didicit rape
 predā hoīemq; comedere. ⁊ Bieg. xiiij.
 li. moralitū. exponens illud Job. Qua-
 re p̄fquini me sicut de; carnib; meis
 saturamini: ait: Hi sunt qui aliene vite
 detractiōe pascunt: ⁊ alioz p̄culdubio
 carnibus saturant. Et glo. sup illo ver-
 bo Prouer. xiiij. Noli esse in conuiuijs
 potatoz nec in comelatiōibus eoz qui
 carnes ad vescēdum conferūt. Carnes
 inquit ad vescēdū est in locutione de-
 rogationis vicissim vitia primi dicere:
 Voc ergo peccatū feralem facit homi-
 nem: immo omni fera peiorē: qui vt
 dicit Jaco. iij. sue cano. Omnis em̄ na-
 tura bestiarum ⁊ volucrum et serpentū
 et ceterorum domantur ⁊ domita sunt
 a natura humana: linguam autem nul-
 lus hominū domare potest. O igit de-
 tractio peccatū dānabile. Tu nempe es
 que multos ad tartara festinantissime
 compellis. Quia vt Jaco. f. c. dicitur:
 Si quis putat se religiosum esse nō re-
 frenans linguam suā sed seducens cor
 suum huius vana est religio.
 Q; tribus modis committitur de-
 tractionis vitium: scilicet per modum
 iniquum: astutum: et simulatum.

Capitulum. ij.

Ecūdū mysteriū declarādū
 de detractiōe d; modifica-
 tio. Solet eqdē pctm̄ istud
 plib; modis cōmitti: quos
 tamē nos ad tres p̄cipuos
 reducemus.

Primus d; iniquus.

Secūdus astutus.

Tertius simulatus.

Primus est mod; iniqu;: cū q; primū
 infamare studet cū iniquitate: qd̄ potest
 fieri triplr. Primo reuelando pctā sua
 secreta: nō seruādo p̄ceptū de fraterna
 charitate: de quo xps dixit Mat. xviij.
 Si peccauerit in te frater tu;: vade et
 corripe eū iter te ⁊ ipm̄ solū. Secōdo fin-
 gēdo de primo mala q; nō cōmifit. Ter-
 tio scribendo h; ipm̄ famosos libellos.
 vel sic hodie fieri solet inectiuas leno-
 cinio vboz fucatas cōponēdo ⁊ cātile-
 nas. Secōdo mod; detrahēdi d; astut;
 Sunt nāq; alij cū astutia detrahētes
 primo adhuc triplr. P̄mo tacēdo. Nā
 cū interrogant de alicui; vitib;: lz nul-
 lū malū dicāt tacēt tū verū ⁊ bonū qd̄
 sciūt dicereq; debēt. Sicut si q; itero-
 gare de aliq; puella nobili an eēt hone-
 sta: ⁊ ille sciret sic eēt: tū aut taceret aut
 diceret: Nō me itero pono de alienis fa-
 ctis: talis vtiq; est nō directe: indire-
 cte tū primi sui famā lederet. Itō dice-
 bat Gilbert; por. Brauis rapacitas est
 cū verā alteri; gl̄iam est mēdacio non
 corrupis: silētio p̄teris. Lino; em̄ excel-
 lētiā ppriā semp cogitās alienā obscu-
 rat. Secōdo detrahūt negando. cū. f. est
 malū nō dicāt de primo: negāt tū bo-
 na q; de illo ab alijs narrant ⁊ predicā-
 tur. Tertio astuti detrahūt venenādo:
 cū. f. multa bona dicūt de aliquo vena-
 nādo: cū aliq; malo interposito sic ple-
 rig; faciūt semp addētes: sed vel si. Dis-
 cūt em̄. O si talis nō h̄ret illū defectus
 vel illū tē. quoz virtutib; q; b; floret lau-
 daret a cūctis: vel dicūt: talis est doct;
 vel pb;: lz deficit in hūilitate ⁊ h̄ndi-
 Sicz detractores astuti ne videantur
 detrahēre laudant; vt tandem vitu;

¶ ij

Feria. III. post dñicā in passio. Sermo LVII

perēt: et simul cū melle porrigūt ad bibē
dum venenū. Venena ait Hiero. ad Ze
than: nō dāt nisi melle circūdata. Terti
us modus detrahēdi dicitur: simulat⁹: qui
est p̄p̄ius hypocritarū. Ipsi etem de
trahūt tripl̄r. Primo dolēdo. Fingunt
nāq; voce: vultu: verbis: gestu: suspirijs
dolēter: et ex charitate referre crimina
riones et diffamationes primorū suorū:
cū tñ id faciāt ex impietate liuore et inui
dia. Secūdo hypocrite detrahūt augēdo
cū narrant aliquod factū minimū v̄bis
suis aut factis ampliātes illud et adau
gentes. Tertio hypocrite detrahūt no
minādo: cū sc̄s noiant multos cū laude
et post alicui alteri detrahunt. Di modi
etm̄ nō hoc ordine: nihilominus in sub
stātia p̄ maiori parte ponunt ab Alex
de ales. in. ij. volu. sum. vbi. s. circa finē.
et a. s. Tho. ij. q. lxxij. art. s. ad tertiu.
¶ De p̄ detractionē offendunt detrahē
tes: audiētes: et patiētes. Capm. ij.

¶ Tertiu mysteriū cōtēplādū de
detractione dicitur offensio. Est
etm̄ peccatū hoc offensiūz
valde. Offendit nāq; tria ho
minū genera.

Primi sunt detrahētes:

Secūdi audiētes.

Tertij patientes.

¶ Primi quos detractione offendit sunt
ipsi detrahētes. Nā vltra hoc q̄ mortas
liter peccāt s̄m Scotū in. iij. dist. xv. tes
nētur ad restitutionē fame. Qd̄ s̄m Ri
char. art. v. q. iij. et Tho. fieri h̄z ad arbi
triu boni viri. Et de mō restituendi talē
famā etiam satis ample scripsit sanctus
Bernard⁹ in quadragesimali de chri
stiana religione. Iō nō curauit hoc mul
tū hic ampliāre. Verū tamē cū paucissī
mi reperiant qui famā velint restituere
his quibus detrahūt magnū periculuz
est detrahēre. ¶ Secūdi quos detractione
offendit sunt odiētes. Illi em̄ qui detra
hētibz beniuolū p̄bēt auditum: pec
catum nō effugiūt. H̄circo Bern. ad Eu
geniū inquit: Velle detrahēre et audire:
quid horū dānabilis sit nō facile dixer

rim. Et Augusti. Ne accōmodes aures
tuas detractioni. Detrahenti em̄ alicui
audienti vtriusq; elca mortis est detrac
tio. et. xj. q. iij. c. nō solū. s. Non solū il
le reus est qui falsum de alio profert: sed
etiā qui cito criminibus aurem p̄bet.
Propterea caute agendū est vt nō fac
nō detrahāmus: sed ne detrahētes dō
audire velimus. Ad hoc autē quicq; fac
opportuna remedia. ¶ Primi est elq̄
tio: vt si fieri pōt eloget se vultūq; ab
his quos detrahēre videt paratos. Et
de hoc sapiēs Prover. iij. ait: Detrahē
tia labia p̄cul sint a te. ¶ Secūdo reme
diū est cōtristatio. Nā si q̄s nō pōt se
detractōibz elōgare: ostēdat eis detrac
tere volētibz vultū tristem: significā
se nō libēter audire: et cōfricando caput
spuēdo in terrā: post tergū respiciēdo
et faciēdo filia refrenet dicētis audaciā.
¶ Q̄ vt inquit sapiēs Prover. xvj. ait:
Tus aquilo dissipat pluuias: et facies
stis linguā detrahētē. Et Hieronim⁹
ad Rusticū monachū. Sicut sagitta
mittat in durā materiā nōn unq; reman
titur in mittentē et vulnerat vulnerat
tem: ita et detractor cū tristēm videt
vultū audiētis immo nō audientis
obturātis aures suas ne audiat iudicij
sanguinis: ilico cōticefcit: pallet vultus:
salua ficitur. et. vj. q. s. c. ex merito. Et
Nemo inuito auditori libenter refert.
¶ Tertiu remediū est reprehētio. H̄circo
christus fecit dū discipuli detrahēbant
Magdalene. quibz dixit Matth. xxij.
c. Quid molesti estis huic mulieri: bonū
opus r̄c. Et ad hoc proposiū Job. xxx.
c. dicit: Contrebam molas iniquit: de
dēribz illius auferebā p̄dā. ¶ Quāt
tum remediū est cordis stabilitio: vt nō
credatur cito omne malū qd̄ dicitur: et
multi multa loquuntur: et sepeina fallā
q̄ vera. Et vt dicitur Eccl. xij. c. Quis
to credit leuis est corde. De xpo et Job
ne baptista: vt tactū est: multi male lo
quebātur. Duo senes iudices tāq; adu
teram mentiēdo accusabāt. Quāntū
instātes vt lapidaretur: vt patet P̄p̄

Feria. III. post dñicā in passio. Ser. LVIII

lis. xij. Sancta Marina virgo que in habitu virili incognita alijs deo seruibat in monasterio: infamata fuit q̄ impregnasset iuueculam quādam. Ob q̄d fere vsq̄ ad mortē extra monasteriū ab inde penitentiā egit. Hieronymus etiā gloriofus in epistola ad Asellā de fictijs amicis cōqueritur valde sic dicēs: Si tibi putem a me gratias posse referri nō sapiam. Potens est deus super personā meā sancte anime tue restituere q̄d me reuertur. Ego enim indignus: nec estimare vnq̄ potui nec optare: vt tātū mihi in christo largieris affectū. Et licz me sceleratum quidā putent et omnib⁹ flagitijs obutu: et p̄ peccatis meis etiā hec parua sint: tñ tu bene facis q̄ ex tua mente malos etiā bonos putas. Periculosum quippe est de seruo alterius iudicare: et nō facili venia praua dixisse de rectis. Veniet veniet dies illa: et mecū dolebis ardore non paruo. Ego probrosus: ego versipellis et lubricus: ego mendax et sathane arte decipiens. Quid em̄ tutius est vel hec credidisse: vel finxisse de insontibus an etiam de norijs credere noluisse? Osculabatur quidam mihi manus: et ore vipereo detrahebant: dolebant labijs: corde gaudebant. Videbat dñs et subsannabat illos: et miserus me seruuū suū futuro cū eis iudicio referuabat. ¶ Quintū remediū est cordis compassio: vt cū quis audit aliquos detrahētes referētes etiā veritatē: compatitur proximis suis peccatoribus: confidat et q̄ fm̄ cōmunes legē vt Lactātius ait libro. vi. Nemo pōt esse tā circūspēctus tā prudēs quin nō aliquādo labatur. Et iō quilibet magis timere debet de suo lapsu q̄ de peccatis alienis gaudere. ¶ Tertij quos detractio offēdit sunt patiētes: illi videlz quibus detrahitur. Nā vltra hoc q̄ illoz fama denigratur cū sepius innotescat eis q̄ male dicitur de illis affligūtur et cōristātur. Sed reuera conari debēt vt potius letentur et iocundentur qm̄ tales detractio nes criminationes et oblocutiones sal-

se faciunt ad augmentū glorie. Vñ rps Math. v. dixit: Beati eritis cū maledixerint vobis hoies: et persecuti vos fuerint: et dixerint omne malū aduersum voamētiētes p̄pter me. Gaudete et exultate: qm̄ merces vestra copiosa est in celis. Seruāda in sup est regula Gregorij qui xj. q. ij. c. inter verba. ait: Inter verba laudantiū vel vituperantiū semper ad mentē recurrendū est. Et si nō in ea inuenitur bonū q̄d de nobis dicit: magnā tristitiā generare dicit. Et rursum si nō in ea inuenit malū q̄d de nobis hoies loquuntur in magnā debemus letitiā p̄silire. Videat itaq̄ detractores et bilingues quāta mala faciūt detrahēdo. Penitentes ergo p̄hibeant linguā suā a malo: et labia sua nō loquantur iniqua: vt sic diuine gratie munera in seculo hoc possint participare: et tādē peruenire ad eternū regnū beatorū: in quo rps saluator noster cū patre et sp̄sctō viuūt et regnat p̄ infinita secula seculorū. Amen. ¶ Feria quarta post dñicā in passio: ne: de periurio vitio: a quo maxime penitētes cauere debēt. Sermo. lviij.

Non estis ex ouibus meis. Verba sunt redēptoris n̄ri originaliter Johā. x. c. et in euangelio hodierno. Qd̄ de iudeis locutus est rps in verbis premisis: hodie nō immerito dici pōt de xp̄ianis malis. Ipsi etenim vocē xp̄i cōtemnentes: diuina mādāta obseruare nō curāt quinimmo grauius offēdūt q̄ cetere natiōes que sub quacūq̄ falsa religione viuūt. Inter cetere autē mala atq̄ peccata: que ab eis committi solent: est illud vnum execrādum valde violatio sc̄ et fractio iuramenti. Istud nāq̄ peccatum ita inoleuit: vt a multis ob publicā communem perniciosamq̄ consuetudinem minimuz esse credatur. Eapropter p̄ presentium eruditione in hoc sermone de periurio vba faciemus: qm̄ periuri ex ouib⁹ xp̄i esse nō possunt. Proponemus ergo de periurio p̄ncipal-